

# Valentin Katasonov: Zlatá mena BRICS - nakolko je realistická?

- CZ24 News | 1. srpna 2023

## **Zlatá mena BRICS - nakolko je realistická?**

*Názory odborníkov sa rôznia*

*Do samitu BRICS v Južnej Afrike zostáva veľmi málo času. Pripomínam, že sa uskutoční 22. – 24. augusta. Program bude veľmi široký. Jednou z plánovaných tém na diskusiu je kolektívna mena BRICS. Konverzácia o takejto mene sa podľa odborníkov začala už v roku 2018. Diskusia o tejto problematike v odbornej komunite sa prudko zintenzívnila po 22. júni minulého roka, keď ruský prezident Vladimir Putin vo svojom pozdrave účastníkom Business Forum BRICS povedal: „Otázka vytvorenia medzinárodnej rezervnej meny na základe koša mien našich krajín sa pripravuje.“ Na podporu tejto myšlienky sa čoskoro vyslovil brazílsky prezident Luiz Inacio Lula da Silva. O otázkach možného dizajnu meny BRICS sa diskutovalo a stále sa diskutuje.*

*Tento rok sa objavilo veľké množstvo publikácií (v Rusku aj v zahraničí), ktoré diskutovali o opcii meny BRICS založenej na zlate. Túto možnosť podporuje fakt, že všetky členské krajiny skupiny majú pomerne veľké zásoby drahého kovu. Tu sú najnovšie údaje Svetovej rady pre zlato o veľkosti oficiálnych zlatých rezerv (ku koncu 1. štvrtroka 2023 ton): Ruská federácia – 2,299; Čína – 2,011; India – 787; Brazília – 130; Južná Afrika – 125. Spolu pre päť krajín – 5 352 ton V rebríčku krajín z hľadiska zásob zlata je Rusko na piatom mieste, Čína je na šiestom a India je na deviatom mieste. Z hľadiska produkcie drahého kovu je na prvom mieste na svete Čína, za ňou nasleduje Rusko. Do prvej desiatky krajín produkujúcich zlato patrí aj Južná Afrika (8.) a Brazília (10.). Zdalo by sa, že to nie sú zlé predpoklady pre organizáciu emisie spoločnej zlatej meny BRICS. K tomu môžeme dodať, že BRICS tvorí asi ¼ svetového HDP a 1/5 svetového obchodu.*

*Existuje však veľa „ale“, ktoré vyvolávajú pochybnosti o tom, že projekt zlatej meny BRICS sa môže uskutočniť. O niektorých „ale“ všeobecného charakteru (čo bráni vytvoreniu jednotnej meny BRICS v akejkoľvek verzii) som už písal v článku „Mena BRICS – „projekt“ alebo „projekt“? Dovoľte mi pripomenúť: krajiny BRICS sú medzi sebou málo prepojené geograficky aj ekonomicky, obchod sa neuskutočňuje najmä medzi nimi, ale so Spojenými štátmi a inými krajinami „kolektívneho Západu“. Tok tovaru a kapitálu z troch vedúcich krajín bloku (ČLR, Indie a Ruskej federácie) s Južnou Afrikou a Brazíliou je mizivý. A v rámci prvých troch krajín nie sú tieto toky vyrovnané (najmä v Rusku s Čínou a Indiou). Už nie je potrebné hovoriť, že vzťahy medzi Čínou a Indiou sú veľmi napäté. Aby sme mohli začať seriózne diskutovať o otázkach zavedenia jednotnej meny, je potrebné vykonať gigantickú prácu na obchodnej a hospodárskej integrácii členských krajín skupiny. Dovoľte mi pripomenúť vám dôležitý historický precedens. V rámci krajín socialistického tábora bola zavedená jednotná nadnárodná mena – prevoditeľný rubel'. Stalo sa tak 1. januára 1964. A RVHP (Rada vzájomnej hospodárskej pomoci) vznikla o pätnásť rokov skôr, v roku 1949. Krajiny socialistického tábora v rámci RVHP pracovali poldruha desaťročia na obchodnej a hospodárskej integrácii a až potom sa rozhodli zaviesť jednotnú menu pre vzájomné vyrovnanie.*

*V každom prípade by platidlom BRICS nemalo byť zlato. Hovorí o tom všetci seriózni odborníci. V prvom rade treba venovať pozornosť skutočnosti, že v histórii neexistovali žiadne prípady zavedenia zlatej nadnárodnej meny. Prevoditeľným rubľom v RVHP nebolo zlato, v rámci EHS nebola zlatom ani spoločná mena „ecu“. Napokon, euro v rámci EÚ tiež nie je zlatou menou.*

Po druhej svetovej vojne bol americký dolár zlatý. Na medzinárodnej konferencii v Bretton Woods v roku 1944 sa rozhodlo o zavedení zlatého dolárového štandardu. Národná mena „americký dolár“ mala súčasne vykonávať funkcie medzinárodných peňazí. Za týmto účelom bol americký dolár naviazaný na zlato. Po prvé, toto naviazanie bolo vyjadrené v parite tvrdého zlata americkej meny – 35 dolárov za trójsku uncu drahého kovu. Po druhé, dolár bol naviazaný na oficiálne zlaté rezervy USA. Druhé naviazanie zahŕňalo voľnú výmenu amerického dolára za zlato z rezerv Fort Knox.

Ale ako dlho vydržal štandard zlatého dolára? Po prvé, plne funkčný bol až od konca 50. do začiatku 60. rokov minulého storočia. V tomto čase sa obchodná bilancia USA zmenila z kladnej na zápornú. A až od tej doby americké doláre začali opúšťať Spojené štáty vo významnom množstve a hromadili sa v iných krajinách. A už v polovici 60. rokov ho zahraniční držitelia „zelenej knihy“ začali aktívne prezentovať americkému ministerstvu financií, pričom za to požadovali drahý kov. Každý si dobre pamätá, ako francúzsky prezident de Gaulle predložil niekoľko miliárd amerických dolárov na výmenu za zlato. Po de Gaullovi Spojené štáty pod rôznymi zámienkami nikomu nevydali zlato z rezerv Fort Knox. A 15. augusta 1971 prezident Richard Nixon nahlas oznámil, že Amerika „dočasne“ zastaví konverziu zlata na americké doláre. Amerika sa bála, že držitelia „zelenej knihy“ rýchlo premrhajú americké zlaté rezervy (na začiatku 70. rokov to bolo takmer 10 000 ton).

Je jasné, že k následnému oživeniu výmeny dolárov za zlato nedošlo. A v januári 1976 sa na medzinárodnej konferencii na Jamajke rozhodlo zrušiť štandard zlatého dolára a nahradiť ho štandardom papierového dolára. De iure štandard zlatého dolára existuje už asi štvrtstoročie. A de facto? Nie viac ako päť rokov, v prvej polovici 60. rokov.

Poučenie zo štandardu zlatého dolára je teda mimoriadne jednoduché: krajina, ktorá zavádza zlatú menu, je v neistej pozícii. Snaží sa, spoliehajúc sa na zlato, dramaticky zvýšiť postavenie a dôležitosť svojej meny, no zároveň riskuje, že stratí svoje zlaté rezervy veľmi rýchlo. Je jasné, že ak krajiny BRICS vymyslia a zavedú vlastnú kolektívnu zlatú menu, stratia svoje zlaté rezervy mihnutím oka. V najlepšom prípade sa toto zlato presunie do trezorov bánk a spoločností v krajinách BRICS. A s najväčšou pravdepodobnosťou môže zlato ísť nad rámec BRICS. Napríklad v americkom Fort Knox.

Okrem týchto rizík má však projekt zlatej meny BRICS aj mnoho technických zádrhelov. Vynára sa napríklad otázka: kde a ako bude uložené zlato, ktoré kryje menu BRICS? Zostane v trezoroch, ktoré momentálne hostí, alebo bude centrálne uložený? V odbornej verejnosti sa dokonca ozýva táto možnosť: zlato krajín BRICS by sa malo sústrediť na územie nejakej neutrálnej krajiny. A táto krajina sa najčastejšie nazýva Švajčiarsko. Najjemnejšie slovo pre tento druh nápadov je „fantázia“.

Dnes, ako som uviedol vyššie, má Rusko obchodnú nerovnováhu s Čínou a Indiou. Rusko hromadí jüany a rupie vo svojich rezervách a našim obchodným partnerom to celkom vyhovuje. Je nepravdepodobné, že budú radi, ak budú musieť do Ruska posilať zlato, aby pokryli svoje obchodné deficity. Mimochodom, v Číne platí neoficiálny zákaz vývozu drahého kovu z krajiny. Prísne obmedzenia na vývoz zlata existujú aj v Indii. Na rozdiel od Ruska (z ktorého prúdi väčšina vyťaženého zlata), Čína a India presadzujú dôslednú politiku akumulácie drahého kovu, a to aj prostredníctvom jeho dovozu.

Informačný zdroj International Man uverejnil 20. júla tohto roku článok *Is the Gold Standard Coming Back?* Doug Casey o mene BRICS zabezpečenej zlatom Doug Casey je americký ekonóm voľného trhu a autor niekoľkých finančných bestsellerov. Mimochodom, je zástancom zlatých peňazí. Navyše aj v radikálnejšom prevedení – nie v podobe papierových (elektronických) bankoviek podložených drahým kovom, ale v podobe priameho použitia fyzického kovu a vyjadrenia cien v gramoch (unciach) zlata. Z inej strany kritizuje projekt zlatej meny BRICS: „Samozrejme, na začiatku bude nová mena nominálne krytá zlatom – malo by byť, pretože žiadna z týchto vlád si navzájom neverí. Ktorý z nich však môže byť poverený skladovaním a výkupom zlata? Nikto. Takže na začiatku môže

*byť všetko v poriadku, ale nakoniec sa všetko rozpadne.“*

*Vo všeobecnosti, z ktorejkoľvek strany prídete, existuje len jeden záver: zlatá mena BRICS nie je projekt, ale „projekt“ (to znamená, že myšlienka je prakticky nerealizovateľná). Dokonca len mena BRICS (nie zlato) je „projekt“. Mali by sa prediskutovať a preskúmať ďalšie možnosti. Ide o možnosti súvisiace s používaním národných mien vo vzájomnom obchode. Taktiež obnovenie bilaterálnych a multilaterálnych clearingov (tie boli v minulom storočí mimoriadne obľúbené nielen v krajinách socialistického bloku, ale aj na Západe a medzi rozvojovými krajinami). Prvoradý význam nie je vytvorenie nejakej novej meny, ale zlepšenie platieb a zúčtovania medzi členskými krajinami BRICS. Dokonca aj predsedníčka Bank of Russia Elvira Nabiullina, ktorá by sa podľa svojho postavenia mala javiť ako nadšenkyňa novej meny, sa opatrne vyjadrila: „To si vyžaduje súhlas mnohých strán, nie je to vôbec jednoduché. projekt.“ Dodal, že podniky teraz potrebujú jednotný platobný systém.*

*Mimochodom, už v roku 2000 (krátko po vzniku skupiny BRICS) už v rámci skupiny začali diskutovať o vytvorení alternatívneho systému k SWIFT. Odvtedy sa pri vytváraní takéhoto spoločného systému pre všetky krajiny BRICS dosiahol takmer nulový pokrok. Rusko vytvára svoj vlastný systém s názvom SPFS (Financial Message Transfer System), Čína vytvára svoj vlastný (CIPS); Nedávno India tiež oznámila svoju alternatívu k SWIFT.*

*Mnohí hovoria, že projekt zlatej meny BRICS je „fantázia“. Natalya Milchakova, vedúca analytička spoločnosti Freedom Finance Global, hovorí: „Podľa západných médií môže byť na summite BRICS v auguste tohto roku oznámené vytvorenie jednotnej meny aliancie krytej zlatom. Predtým brazílsky prezident hovoril o dôležitosti vytvorenia spoločnej meny na takýchto princípoch. Jeho výskyt je však podľa nás málo pravdepodobný. Od kolapsu Bretton Woods systému sa ani jednej krajine na svete a ani jednej medzištátnej aliancii nepodarilo vytvoriť menu krytú zlatom.“*

*Ale Alexey Murashev, zakladateľ rizikovej investičnej spoločnosti, hovoril úprimnejšie: „Keď počujete, že sa vytvorí nejaký druh meny na základe zlatého štandardu alebo že rubel bude naviazaný na zlatý štandard, potom s pravdepodobnosťou 99,9 % vás hra potrápi.“*

*Prečo sa o téme zlatej meny BRICS tak aktívne diskutuje v členských krajinách BRICS aj mimo skupiny? Podľa viacerých odborníkov ide o politickú či propagandistickú akciu. Tu je napríklad toto stanovisko: „Jediný skutočný význam jednotnej meny BRICS je propaganda. Pokúste sa zatlačiť na USA a Európu, aby uplatňovali menej sankcií súvisiacich s používaním ich mien. Zaujíma sa o to Rusko a Čína. A ďalšie krajiny by s radosťou prijali amerických vyslancov, ktorí by ich za malé výhody presvedčili, aby sa vzdali myšlienky novej meny.*

AUTOR: Valentin Katasonov

[ZDROJ](#)

Překlad: J.G. SPRÁVY